Okólnik siódmy. — Komplet Cen: T. D. P. do wszystkich członków;

Na początku tego miesiąca uwiadomiony o attakach ze strony Rządu na tow: nasze wymierzonych,
przez wymaganie od członków jego deklaracyi pod słowem honoru iż do tow. dem. tajnego i do innych polit.
w czasie pobytu swego we Francyi należeć niebędą, przejął się trwogą na zrobiony zamach budowie towa. gro-
żący — Nietrudno jest odgadnąć sprawców niedoli. Arystokracya, co w nas opór swych działań znajduje, Car co
wszystkie Rządy przeciw Emigracyi uzbroił, i coby ją za granicę Europy żyzył wydalić, wreście teraznieyszy Rz. F.
komplettuje nienawistne dążeniom naszym przymierze. — Nietrzeba mu było czekać na ustawę która izba
fran. uchwala, dosyć było arbitralnemu Mwi nasze tow: tajnem uczynić, dosyć wiedzieć nasze cele na drodze
socyalnej działające, by go uznać zasługujące na prześladowanie. Nietrudno mu znać liczbę naszych członków
otografowane lub drukowane nasze imiona skryte mu być niemogły, lecz nieznaa całkowitej siły towa., gdyż
wszyscy czł. dotąd przyjęci ogłoszeni niezostali; powołuje zatem jak zdaje się tych czł. którzy dawniej do tow. dem.
należą, lub o których mógł różnemi dowiedzieć się drogami. — Ta potrójna naszych nieprzyjaciół potęga nam grozi, niejest
ona wstanie wyłudzić na nas zaparcie się świętych zasad, bo tego żadne groźby dokazać niepotrafią ale mo-
że nadwerężyć towa. naszego dotychczasową budowę. — Co nam robić wypada? Stałością poświęcenia odeprzeć
groźby, zgodnie odrzucić wymagane od nas zrzeczenie się towa., i znieść prześladowanie, jeżeli to ma być nastę-
pstwem stałości naszej wiary. Trzeba się zatem zrzec wszelkich osobistych widoków, które się w sercu demokraty
mieścić niepowinny. Lecz gdy wspólność wiary, jednakich od każdego wymaga poświęceń, trzeba się wspólnie
naradzić, jakich kroków użyć należy do ocalenia zagrożonej budowy; jak postąpić wypadnie gdy stałość na-
sza groźbę nie odeprze, gdy uchwalona w Izbach ustawa exystencyi naszego towa. sprzeciwiać się będzie. Rozumiejąc
iż w chwili ratunku wszelkich środków obrony użyć wypada; — W liście okólnym z d. 4 Marca donosząc
członkom o rozpoczętych przez Rząd attakach, nadsunął myśl składania deklaracyi, a to w sposób aby zapierać
należenia do tow. dem. tajnego, i zrzekać się na przyszłość innych tow: sekretnych, a lubo był przekonany,
że takowe deklaracye są niedostateczne, sądził jednak iż mogą zaspokoić choć chwilowo natarczywe władze
i dozwolić czasu do wzajemnego porozumienia się. Wreście powinność do wytrwania na raz obranej drodze
zbawienia towa. przypomniał.

Ponowiły się zaczepki na wielu punktach, wszyscy czł: stali w wierze niezrzekają się, ale jawnie ze-
znają, iż są członkami tow. dem. jawnego, i że nigdy się go nie zaprą. Kt. Cny przytacza w kopii lub skró-
cone uwagi sekcyj i członków, które w tym względzie otrzymał, oraz o krokach jakie użyć za potrzebne w
obecnej chwili tam uznano. Przejrzawszy formy składanych deklaracyi przez Rząd wymaganych, przy-
słaną od Sek: Vire uznał za odpowiednią w obecnej chwili ~~[illegible]~~ — i niemogącą w niczem czł. towa. skompromitować
a ta jest następująca:

„Conformement à la lettre de Mr. le ….. je déclare sur l'honneur que je n'appartiens et n'appartien-
„drai à aucune société qui conspirerait contre la France. Je fais partie, il est vraie de la société démo-
„cratique polonaise, fondée à Paris le 17 Mars 1832. Mais cette société n'est pas secrète, son existence
„a été publiée dans les feuilles publiques, ses statuts ont été imprimés en polonais et en français (à Pa-
„ris 1832 chez A: Pinard, rue d'Anjou-Dauphine N. 8. & mentionée ou même reproduits en entier
„par les journeaux de Paris. La société en question est exclusivement polonaise, elle a pour but de pro-
„pager des principes tendant à l'affranchissement des paysans polonais, elle ne ~~[illegible]~~ peut donc être
„dangereuse qu'aux ennemis de la Pologne, & je ne puis renoncer au titre de son membre, parceque
„je le crois inséparable de ma qualité de refugié polonais." —

Stosownie do tych wszystkich powyżej wymienionych uwag Kt. Cny za potrzebne uznał następne uczy-
nić postanowienia, obecnem położeniem Towa. spowodowane, które członkom Towa. przedstawia:

1. Niktt z członków towa. do składania deklaracyi wzywany, niepowinien wypierać się lub zrzekać tow. dem. pol
jawnego; przeciwnie bowiem postępujący, za odstępujących od naszej wiary będą uważani i wykreśleni
z liczby członków zostaną.

2do Wszyscy człon: po wymierzonych na nich attakach ze strony Rządu, powinni uwiadomić Centralizacyą
jak w tym względzie postąpili. —

3cie Członkowie którzyby z powodu niezrzeczenia się towa. prześladowaniu ulegli i rozkaz opuszczenia
Francyi otrzymali przed wyrzeczeniem rezultatu woli towa. protestować się przeciw temu gwałtowi powinni
wyznając że niesprzeciwiając się w niczem Rządowi i tylko należąc do tow. dem. pol. jeden los ze wszystkiemi czł:
podzielać powinni i że indywidualnie ścigani być niemogą. Nagleni zaś przemocą, doniosą o miejscu przysz-
łego ich pobytu. —

4to Kom.

Do Biblioteki Tow. Dem.

4.° Kom. Cen. mając już wprzódy myśl zrobienia publicznej manifestacyi od całego tow.ª, gdy ją teraz
znajduje popartą przez inne sekcye, które swe uwagi nadesłały, bez zwłoki do jej ogłoszenia przystąpi. Nie będzie ona adressowana do Ministra, boby to ubliżało godności Tª, ale będzie drukiem ogłoszona w formacie broszurki, w której opinii publicznej podamy wymierzone na nas prześladowanie, dowiedziemy naszej jawności, przypomniemy nasze cele i dążenia, w kwestyi narodowej objęte, powstaniemy przeciw gwałceniu najświętszych uczuć przez wymaganie od nas deklaracyi, wyznamy że nic nas do zrzekania się tow. dem. zmusić niemoże – naostatek będzie ogłoszona lista wszystkich członków dla wykazania potęgi naszego towª i potężenia nas w prześladowaniu, gdy to ma być skutkiem naszej stałości. Exemplarz tej broszury będzie Ministrowi posłany.

5.° Kom. Cen. poleca wszystkim członkom aby jak najprędzej nadesłali swe zdanie względem sposobu ocalenia naszego towª, a to w chwili gdy doczasowe jego istnienie, już to z powodu nieodwrócone napaści Rządowej, już to z powodu tworzącej się w Izbie ustawy przeciw stowarzyszeniom, ostatecznie będzie zagrożone. Ze zdań albowiem tych otrzyma się rezultat ogólny woli towª, której każdy podlegać będzie obowiązany.

Uwagi. Kom. Cen. jeszcze przed wymierzonym pociskiem ze strony rządu, już rozwijał tę kwestyą jak tylko projekt do ustawy został zrobiony – W ocenieniu tego przykrego naszego towª położenia następne dwie nasuwają się kwestye albo 1.° Urządzić się w sposób towª francuzkich, które istnać mimo ustawy będą, zamieniając się na tow. którego wewnętrzne czynności i organizacya będą skryte, zewnętrzne tylko czynności jawne i w propagandzie piśmiennej objęte albo 2.do pozostać w swojem dotychczasowem istnieniu, a przekonani o niemożności działania korzystnie w duchu naszych zasad, naruszając naszą budowę; znieść prześladowanie, wygnanie z Francyi, i wyszedłszy w massie za jej granicami, w całej rozciągłości istnienie towª dem. pol. utrzymać. – Po rozlicznych w tym względzie dyskussyach Czł. kom. centr. na posiedzeniu 15 Marca w liczbie 9.ciu zebrani (gdyż inni dla zupełnej niemożności, jako nieobecni w Paryżu uważani do kompletu niebierzeni) w skutek nadesłanego projektu od Czł.
, przystąpili do wotowania dla rozstrzygnienia tych kwestyj czyli zdecydowania czyli w ostatecznym razie aby wyjść z Francyi należy
by lub w niej pozostać – Sześciu było za pierwszem, trzech za drugiem. Niepodobna jest całej dyskussyi tu
przytoczyć, ale powody jednych i drugich do następnych się ograniczają. Ci co byli za bezwarunkowem towª naszego
zachowaniem, przytaczali iż tow. dem: jedyną jest dotąd korporacya, która się jedynie zasadami demokratycznemi rządzi, i wieczny rozbrat z kastą arystokratów zaprzysięgła; że my jesteśmy rzeczywistych potrzeb
i przyszłych nadziei kraju naszego prawdziwymi wobec ludów Europy reprezentantami, że słabością naszą
tryumf partyi przeciwnej zabezpieczymy, przeciwnie stałością, prześladowaniem, wygnaniem świętość naszych zasad utwierdzimy i liczbę nawet wyznawców zwiększymy. Przeciwnego zdania będący przytaczali
że zasady nasze, które na próżno przemoc wydrzećby się starała, nie towarzystwu, ale ludzkości, zbawieniu ojczyzny powinny być poświęcone, a dla tak wielkich celów, wszelkie uczucie pozorną nawet godność poświęcić
należy. że mimo nadziei naszych skupienia się w massie, ścigająca przemoc znajdzie w wykonaniu rozproszenia sposoby, że stałości naszej ludy poklasną, ale niepochwalą, że wyparci za granicę Francyi,
a być może Europy, oddalimy Epokę zrealizowania naszych zasad, lub ją niepodobną uczynimy. że nakoniec wyjściem naszem tego dokonamy, czego arystokracya, Car i cała horda nieprzyjaciół usilnie pragnie.

6.to Kom: cent. jako środek ostrożności zaleca, aby jak tylko ustawa przeciw stowarz. ogłoszona zostanie, czynności towª zawiesić do czasu, zanim ostateczna wola ogółu zebrana i ogłoszona niebędzie. Wszelkie zatem korespondencye prywatnie do Sekret. Centralizacyi nadsyłane być mają pod udzielonym adressem. —

Ob:
będąc tego zdania, iż po zrobionym zamachu na zgubę towª dla utrzymania jego egzystencyi przenieść potrzeba wygnanie, i że wymierzonego prześladowania nieodeprzemy
cząstkowymi i pośrodkowymi sposobami przesłał projekt do Centr. przedstawiając go do przyjęcia w obecnem położeniu.

K. C.ny jak to wspomiane pod N.° 5. dla powodów w krótkości tam przytoczonych myśl tego projektu przyjął większością głosów 6.ciu przeciw 3.ch; że zaś z 6.ciu będących za projektem, trzech go warunkowo przyjęło, uznając go zbytecznym w tej chwili, konicecznym wtenczas gdy wszystkie środki obrony niewinne się okażą, niemogąc go zatem w wykonanie wprowadzić, według życzenia nadsełającego kommunikuje go wszystkim członkom. –

Projekt ten jest następujący: Kom: Cent. T. D. P. zważywszy, że wpośród zatrudnień tow^{a} nad deliberacyą projektu organizacyi jego wewnętrznej, nowe prześladowanie w skutku poddmuchów arystokrackich ze strony Ministeryum fran. przeciw członkom tow^{a} wymierzone, i niezwłocznem wydaleniem ich z Francyi zagrażające, wskazuje konieczność zawieszenia deliberacyi nad organizacyą, która jako do dotychczasowego położenia członków zastosowana, staje się odtąd nieużyteczną;

Zważywszy, że ustawa o Centralizacyi z d. 15 kwietnia 1832 i nadzwyczajność okoliczności obecnych są dostatecznem dla K^{tu} C^{go} upoważnieniem do wydania rozporządzeń właściwych w celu zapewnienia dalszej centralizacyi i działalności, jakich dobro ogólne wymaga; — postanawia co następuje: 1° Wszelkie prace zwyczajne tow^{a} a wszczególności korespondencye i dyskussye w przedmiocie projektu nowej organizacyi są dotąd zawieszone. 2° Lista ogólna członków obejmująca wszystkich dotąd przyjętych i wykreślonych będzie natychmiast sporządzona, przez Sekretarza i dwóch czł. sprawdzoną i drukiem ogłoszona. Jeden exemplarz prześle Sekr. bez żadnego pisma ministrowi francuzkiemu. 3° Ci człon: którzyby ulegając prowokacyi ministerialnej wyrzekli się lub zaparli należenia do tow: dem. pol. jawnego w Marcu 1832 zawiązanego, będą natychmiast z listy wykreśleni i te wykreślenia dodatkowo wydrukowane zostaną. 4° Wszyscy człon. którzy nie czyniąc żądanego zrzeczenia się, tem samem wydaleniu z Francyi ulegną, obowiązani są żądać paszportów do Anglii i starać się tamże przenieść. — W razie niemożności zebrania się razem i wyjścia z Francyi zbierać się będą w Anglii w mieście ..... i tamże jedni o drugich się dowiadując, oczekiwać dalszych rozporządzeń. — 5° Ci co naprzód na ziemię angielską przybędą, skoro się znajdą w liczbie 3^{ch} założą natychmiast centralizacyą korespondencyi i przedsięwezmą wszystkie środki skommunikowania się z innemi, jakie będą w ich możności. 6to Wszyscy człon: obowiązani są ile możność łączyć się w jedną ogólną massę, unikać rozproszenia i nieprzedsiębrać osobno, ani żadnych podań do władz angielskich, ani żadnej decyzyi stanowczej co do wyboru miejsca dalszego stałego pobytu. 7° Czł. Kompletu Cent: przed oddaleniem się z Paryża, obowiązani są obmyśleć dostateczne środki do zapewnienia tow^{u} korrespondencyi z Francyą i wręce umówionego korrespondenta złożą protokuły i wszelkie akta i książki — Również na nich włożonym jest obowiązek postarania się, aby 500 exemplarzy drugiego arkusza pierwszej broszurki fondacyjnej były jak najprędzej wydrukowane; aby 500 exemp. pierwszego arkusza dawniej pozostałe i zupełnie skończone były złożone u jednego z Księgarzy w Paryżu, z upoważnieniem do odebrania od drukarza, drugiego arkusza dodrukować się mającego, i następnie sprzedania tak ukompletowanych broszurek po cenie fr. 2 exemplarz, na rzecz tow^{a}, nakoniec aby to w dziennikach ogłoszonem było, u których także zapewnią dla tow^{a} na przyszłość umieszczanie nadesłać się mogących artykułów. 8vo Rozporządzenie niniejsze od tej chwili w wykonanie wchodzi i obowiązywać będzie dopóki ogół tow^{a} inaczej niepostanowi, wtenczas gdy zebranie zdań ogółu miejsce mieć będzie mogło. — Kom. Cen. poruczając wypełnienie tego postanowienia gorliwości członków ich wierność i poświęcenie się dla zasad tow^{a}, ufny przytem iż w chwili tak ważnej wszystkie scyssye wewnątrz tow^{a} ustać powinny, zawiadamia Kollegów: iż czynności jego jako K^{tu} C^{go} paryzkiego ustają dziś z zamknięciem niniejszego protokułu, który po przeczytaniu i podpisaniu otografowany i wszystkim członkom rozesłany być ma. —

<u>Nota:</u> ad 2^{m} Ja sądzę że im więcej nas będzie do wyjścia, tem lepiej i dla tow^{a} i dla członków pod wszelkiemi względami; trzeba więc dać policyi listę, niech wypędzą wszystkich co się członkami i co się tego niewyrzekną.

ad 4^{m} Człon: w Paryżu <u>będący wymiarkowawszy okoliczności, mogą dokładniej oznaczyć nazwisko miasta</u>..

— Że smutkiem kompletowi Centralnemu donieść wypada, że w chwili trwogi, gdy nikt naszych szeregów opuszczać niepowinien; Ob: Adam Gurowski do wykreślenia się z tow^{a} podał. K^{t} C^{ny} na posiedzeniu d. 18 marca 1834. zważywszy: 1° na jego już oddawna dla tow^{a} okazywaną obojętność i niepodzielanie zupełne czynności Kompletu, od kilku miesięcy, bez żadnych powodów; 2° na uczynione przeciw niemu na posiedzeniu d. 18 stycznia r. b. zaskarżenie, iż przez zamieszczone wyrażenia w przedmowie broszurki "Przyszłość" przez niego wydanej, ubliżył tow^{u} krzywdząc go w opinii publicznej — i że na robione mu w tym względzie przedstawienie, żadnych nienadesłał objaśnień. 3^{cie} zważywszy na decyzyą kom. cent. która na skutek wznowionego w poprzednim przedmiocie zaskarżenia, na posiedzeniu d. 27 stycznia, winnym go w obliczu tow^{a} uznała; zważywszy 4te że żądanie jego do wykreślenia się z listy członków tow^{a}, w chwili gdy ono jest zagrożonem, ostatecznie go w obliczu tow^{a} oskarża i przyspiesza wyrok, który nad niem ciążył. Z tych wszystkich powodów Kom: C^{ny} jednomyślnie w moc art. 7 ustawy zasadniczej, z listy go członków tow^{a} wykreśla.

(Wyciąg z protokółu 18 Marca 1834 r.)

Paryż dnia 21. Marca 1834.

Zasyłamy Wam braterskie pozdrowienia

[illegible]